

גארטעלֵךְ זֶה נחמד,
אבלֵךְ מֶה אַתֵּם
מבִּינִים בְּכוֹבֵעִים?

מה שראינו עכ כה

- ברכות השחר יושבות בדיוק על קו התפר בין הבית החוצה, ומחברות לפעולות יומיומיות פשוטות, תודעה של הודאה, שליחות וחיבור לה'...
- ברכת רוקע הארץ על המים מחברת אותנו לתודעה של גופנפש. וכך שה' נתן לנו מקום בעולם, מקום שמאפשר לנו לגדול, דווקא מתוך המורכבות.
- ברכת המכין מצעדי גבר, מכוונת את לבנו להשגחה התמידית של הקב"ה על עולמו, בכל צעדינו. וקוראת לנו לשמור על שיווי המשקל, הנפשי, הרוחני והנשמתי. להתפעל אך ורק מבפנים ולא מבחוץ (=לחוץ).
- ברכת שעשה לי כל צרכי, רוממה אותנו למבט שכל מה שיש לנו אצלנו. יש לנו כל צרכנו. ולמעלה מזה, גם על החסרונות אנו מודים כצורך שמקדם אותנו, "בורא נפשות רבות וחסרון", ואנו לומדים להיות שמים בחלקנו – בחלקיותנו, שמדייקת אותנו בשליחות האישית של כל אחד מאיתנו.
- ברכת אוזר ישראל בגבורה מדייקת את גבורתנו הישראלית, שהיא גבורה עדינה ופנימית של האדם מול עצמו.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֵרָה

כי פריס סודרא על רישיה לימא ברוך עוטר ישראל בתפארה - גמ' ברכות

כי באלה שתי המלבושים נבדלים ישראל

מזן האומות ועל כן אינן בכלל שאר המלבושים דמברכין עליהם בסתם ברוך מלביש ערומים דאין בהם הבדל בין אומות לישראל אבל באלו מובדלין ישראל מן האומות

ב"ח

וכן במצנפת וכובע אין כוונת האומות ככוונת ישראל בשוה, שהאומות אין כוונתם אלא להגין על הראש מפני הקור או החום... אבל כוונת ישראל אינו אלא מפני שיהא מורא שמים עליהם

לבוש

והגאון רא"י קוק ז"ל בספרו מצות ראיה כתב,

דיסוד כיסוי הראש לאימתא דשמיא הוא מפני שאבר הראש הוא אבר שכלי, ולפי שכל אבר שאפשר בו שימוש של גנאי ראוי לכיסוי להורות שיתבייש האדם בשימוש המגונה, וישתמש בו רק לשבח. והשכל אף על פי שהוא לטוב נוצר, מכל מקום כשישלח אדם חפשי מחשבותיו לחשוב במופלא ממנו, ומכל שכן כשיחשוב בהרהורים הרי יש שימוש בשכל של גנאי, ומשום הכי נכון הכיסוי בחלק ממנו.

וזהו הב' ברכות אוזר ישראל בגבורה ועוטר ישראל בתפארה,

אוזר ישראל בגבורה כנגד תפילין של יד, היינו כפי מה שמסירין הפסולת מהגוף שאין לבו רואה את הערוה, זוכין אחר כך לעוטר ישראל בתפארה שהוא תפילין של ראש שמקשר הגוף להנשמה, כתיב כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי אלי את כל בית ישראל, היינו כפי מה שמשתדל להסיר ממנו הרצונות מהעולם הזה כן זוכה לדבקות בהקב"ה, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים וגו'

אמרי אמת

וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב

הטוב – תפילין של ראש, ישר – תפילין של יד. "והענין, דתפילין של ראש לענין שלמות הדעת בשכל, שהוא השלמות מצד עצמו, ותפילין של יד כנגד הלב הוא נגד המדות..."

מציאות קטן

הרא"ש היה מסדר הברכות

עד עוטר ישראל בתפארה, ואז היה מניח תפילין ומברך...

טור ושו"ע

ונתן טעם לפי שהתפילין נקראים פאר, שנאמר פארך חבוש עליך. ומה שקורין אותן תפילין, הוא לשון פלילה, כלומר שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו, דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ודרשו רז"ל **אלו תפילין שבראש...**

לבוש

וְעַמְּךָ כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נִצְרָה מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר

אות ניתן לנו במצות תפילין, כי המוח משכן הנשמה, בכל אומות העולם הוא כלוח בלתי נכתב, שאין בה רק מה שיכתוב האדם בבחירתו הטובה, אבל לנו אחרת נתן לנו ד' עטרת פאר ומוח התפילין הוא מוחינו, אבל בלא עשיותינו כבר מכתב אלוקים ארבע פרשיות, שבהם שכל קדוש עליון נורא הוד, כתובים בו. רק על ידי פועל טוב ושקידת דלתי חכמה, יגדל וירבה פרי ברכה, ותבונה... על כן התפילין הם עוז לישראל, פירוש חוזק ותקיפות שלא ימטו לעולם, שהרי אין צריך נצחיות שלהם לכתיבתם על הלוחות. וזהו "וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא" – מאליו – "עליך" בלא השתדלותך...

מר"ה עד יוה"כ לא היו עבדים נפטרין לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם אלא אוכלין ושותין ושמחין ועטרותיהן בראשיהן

רש"י: ועטרותיהן בראשיהן - אם רצה לשום עטרה בראשו להראות שיצא חפשי

א"ר יהושע בן לוי עבד שהניח תפילין בפני רבו יצא לחירות

העטרה בראש היא סימן החירות, וכן עבד שלבש תפילין בפני רבו, או שרבו הלבישו יצא לחירות, כי זה גם כן עניין מצות התפילין: זכר ליציאת מצרים, ליציאתנו לחירות מעבדות מצרים הרוחנית והחומרית, שהיא אחת ומיוחדת ומתיחדת בנו, שזה מפורש בפרשיות תפילין...

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׂכָלוֹ אֲרוּךְ.
יוֹם שְׂצַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעֲטֹרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשֵׁיהֶם
וְנֶהְנִים מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, וְיֵהִי חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם

...הוא מעלת ההשגה העליונה ברוממות קודש החירות האלוקית, הנמשכת להם מדבקותם הנשגבה בד', שמתוכה הם נהנים מזיו השכינה... כמו עטרותיהם בראשיהם של העבדים בשנת היובל מראש השנה ויום הכיפורים, שהוא גילוי מעלת החירות. ולפיכך בפסח... שהננו מתרוממים וממשיכים בנו מתוך אותה החרות הנאדרה את פלא קודשה ועוזה לכל דורות עולמינו, הרינו מבטאים בסיום סעודת החג... את בקשת צפיתנו...

התפארת העליונה היא תפארת הרוח העליון,

התפארת העליונה היא תפארת הרוח העליון, של אור השכל האלהי, הכשרת רוח הקודש של אמה קדושה זו, שהיא כלה שקויה בטללי אורות של קדושת הנבואה, המשרשת בסגלתה, בשכלה הבהיר המלא ברוחה העצמי, המאיר את דרכה, לדעת באפיה הפנימי ידיעה עצמית מקורית את ד' אל אמת, עד כדי נשיאת דגל קדש זה, שהיא תפארת כל ההנהגה כלה, ברמה לעיני כל אפסי ארץ. זאת היא עטרת התפארת המיוחדת לישראל, נתונה בטבע המקודש של ברכת ד' החופפת על ראשינו, שבשביל כך יש מקום לכסוי הראש בתכונת המוסר הקדוש של ישראל, להורות על אצילות מיוחדת, השרויה בשכל הישראלי בפנימיותו, העודף ביתרונו על השכל הטבעי, אשר לכל אדם באשר הוא אדם, בעל שכל הגיוני לבדו, שאין בו אותו הפאר העליון, המצטין בתפארת ישראל, "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו", שזהו הודנו והדרת כבודנו, שאנו מברכים עליהם: עוטר ישראל בתפארה.

מה שראינו היום

- כיסוי הראש של היהודי שונה מן הגוי, והוא כדי לבטא יראת שמים.
- יש יחס בין ברכות אוזר ועוטר, המצוינות כמקבילות לתפילין. תיקון המידות, והסגולה.
- יש תפילין בתוך הראש. אות פנימית. שהיא מייחדת אותנו. מעטרת אותנו ומפארת אותנו. עם ישראל הוא נצר מטעי, הוא כבר שתיל מוכן, ולא גרעין. הייעוד כבר טבוע בנו.
- התפילין מבטאות את החירות הפנימית, את זה שאנו מחוברים בעצם לנשמה. וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. יש להם שייכות, שרק צריך לחשוף ולגלות אותה יותר.
- אור החירות מתבטא ביציאתנו ממצרים ובהיותנו לעם. אלו הם הפרשיות שבתפילין. ואלו הם האות שאנו נושאים בשבתות ובמועדים, מזכירים לעצמנו את עומק חיינו.

להתעטר התפארה

העטרה בראש היא סימן החירות

אור לנתיבתי

כפי מה שמשתדל להסיר ממנו הרצונות מהעולם הזה כן זוכה לדבקות בהקב"ה

אמרי אמת

תפילין, הוא לשון פלילה, כלומר שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו

לבוש